

دانلود مقاله بررسی اهمیت نور در معماری اسلامی؛ نمونه موردی مسجد شیخ لطف الله

جهت مشاهده [دانلود مقاله بررسی اهمیت نور در معماری اسلامی؛ نمونه موردی مسجد شیخ لطف الله](#) به

پایین همین صفحه مراجعه نمایید

تعداد صفحات : 19 صفحه

برای دریافت اینجا کلیک کنید

فرمت WORD قابل ویرایش

از دیرباز در جوامع بشری همواره اجسام نورانی مورد ستایش و احترام انسان ها قرار گرفته تا جایی که حتی آنها را عبادت کرده و می پرستیدند؛ این توجه بیش از اندازه در بسیاری از فرهنگ های اولیه بشری و عقاید مذهبی متفاوت، در طول زمان مشاهده شده است. در برخی جوامع، نور خورشید را نظارهگر بر همه چیز می دانسته و در تشریفات مذهبی به کار می بردند و آن را سمبل روشنایی آسمانی، نگاهبان پیمانها، محافظ نیکوکاران در این جهان و آخرت و بالاتر از هر چیز، دشمن بزرگ اهریمن و تاریکی، و خداوند نبرد و پیروزیها قرار می دادند. در اغلب ادیان نور منشا تمام پاکی ها و نیکی هاست، در اسلام نیز نور تجلی گاه ذات و صفات باریتعالی و مبدا تمام جهان می باشد. در واقع نور یکی از اساسی ترین و ضروری ترین پدیده ها در زندگی انسان است که محیط زندگی ما را فرا گرفته است. نور همواره نقش به سزایی در معماری ایفا کرده است، کاربرد نور در معماری، حسی عرفانی به فضا به ویژه به فضاهای مذهبی می بخشد. این تحقیق به بررسی اهمیت نور در معماری اسلامی و تاثیر آن بر روان انسان می پردازد. در این راستا ابتدا ماهیت نور و بهره گیری از نور طبیعی در معماری بررسی شده و سپس به جایگاه نور در معماری اسلامی و مولفه های آن؛ حکمت و عرفان

اسلامی پرداخته شده است. در ادامه با طرح نمونه موردی اهمیت نور در ادیان و مکان های مذهبی مانند مساجد مطرح شده است و فضای روحانی مسجد شیخ لطف الله به تصویر کشیده شده است.

واژه های کلیدی: نور ، ماهیت نور ، معماری اسلامی ، حکمت اسلامی ، عرفان اسلامی ، مسجد شیخ لطف الله

مقدمه

نور عامل مهمی در طراحی معماری به شمار می رود. عمده ترین کاربرد نور در فضای درونی معماری تامین روشنایی مورد نیاز برای انجام فعالیت های متناسب با یک فضا است. همچنین نور در معماری همواره عامل پروراندن و زنده کردن فضا بوده است. جنبه های معنایی و ارزش های نمادین نور با زیبایی معنایی در ارتباط

هستند و نقش مهمی در ارتقای کیفی فضای معماری را دارند در گذشته معماران با آگاهی از قابلیت های نور در فضا سازی معماری، توانسته بودند به نحو مطلوبی این عنصر را در آثار خود برای ایجاد ارتباط با مخاطب و انتقال مفاهیم معنوی به کار گیرند. تجلی ماورایی نور بر معماری بناها آن، را محور زیبایی شناسی معماری اسلامی در عرفان و معنا قرار داده است، در معماری کف براق و درخشنده و سطوح دیوار ها برای شکار نور استفاده می شده است.

اوج کار با نور در معماری اسلامی را، باید در آینه کاری ها جستجو کرد. آنجا که معمار ماده را حذف می کند و با نور، نوری که هزار تکه شده کل فضای خود را شکل می دهد، شکلی که عین بی شکلی است. در واقع در اینجا فضا با بافته ای لطیف و پر رمز و راز از نور محقق شده است.

بیان مسئله

در عصر حاضر گوناگونی در تولید انواع شیشه و به کارگیری سیستم های مکانیکی و الکترونیکی در نور پردازی بسیار زیاد است. این بهره گیری از عناصر واسطه تا حدودی از شرایط استفاده از نور طبیعی در بنا ها و معماری ها کاسته است. امروزه معماری پست مدرن شهری جایگزین معماری اسلامی ایرانی گردیده است، معماری که با ساخت و ساز های نامتقارن و نامتجانس و تبعیت از سبک ها و مدل های غربی، فاقد احساسات و فضای آرامش بخش معماری اسلامی است. در حالیکه معماری اسلامی، معماری حقیقت جو است و حقیقت آن کمال و رسیدن به ذات پروردگار است، پس هر آنچه در معماری وجود دارد عضوی از پروردگار است. نور نشانی از حرکت به سمت حقیقت است که حالت فیزیکی و ماده ندارد. استفاده مناسب از معماری اسلامی به همراه اصول آن، به ویژه با به کار گیری نور و

رنگ مناسب، نه تنها می تواند جلوه ای مناسب از معماری را توصیف کند بلکه معرف یک نوع معماری است که هویت معماری اسلامی را احیا می کند.

ماهیت نور

تعیین ماهیت نور از زمان های گذشته فکر بشر را به خود مشغول داشته است. یونانیان قدیم در ابتدا معتقد بودند که نور از ذرات خیلی کوچک تشکیل شده است که از چشم خارج می شوند و در برخورد با اشیا سبب رویت آنها می شوند. از سطور این نظریه را به این ترتیب اصلاح کرد که نور از ذرات خیلی کوچک تشکیل شده است که از اجسام گداخته نورانی ساطع شده و در ورود به چشم روی آن تاثیر گذاشته و سبب بینایی می شود. در نهایت در قرن گذشته به وسیله تئوری کوانتوم که انرژی نورانی را به صورت ذرات کوچک و مجزا از هم به نام فوتون توصیف کرده است، ماهیت نور تشریح شد. (کلهر، ۱۳۸۵: ۱۳) سهوردی نور را این چنین توصیف می کند "

نور به تعریف احتیاج ندارد زیرا هیچ چیز ظاهر تر از نور نیست، از این رو هیچ پدیده ای در تعریف بی نیاز تر از نور نیست ". (شیخ اشراق (۲: ۱۰۶)

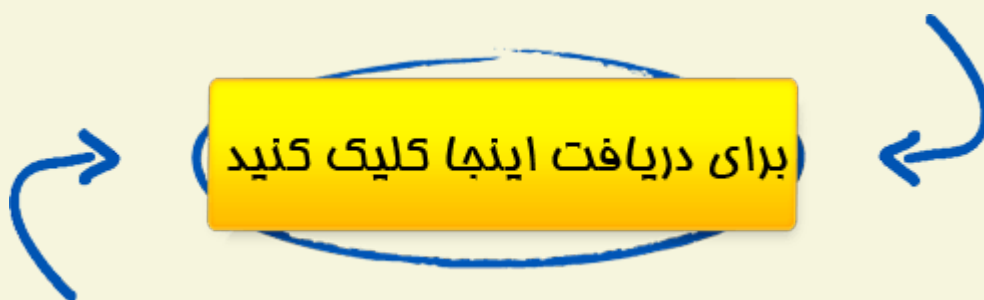
تاریخچه بهره گیری از نور طبیعی در معماری

دانستن روند بهره گیری از نور خورشید به اندازه روند شکل گیری مصالح و یا شکل های مختلف زیر بنایی ساختمان جهت طراحی بسیار لازم می باشد. ابتدا در هزاره چهارم ق.م برای بدست آوردن نور و سایه از اختلاف سطح در دیواره های خارجی استفاده می کردند. در شهر سوخته از هزاره سوم ق.م از روی آثار خانه هایی که دیوار آنها تا زیر سقف باقی مانده بود می توان استنباط کرد که هر اتاق از طریق یک در به خارج ارتباط

داشته و فاقد پنجره بوده اند در دوره عیلام نیز نمونه ای از پنجره های شیشه ای بدست آمده که در کنار هم در داخل یک قاب جای می گرفته و برای روشن کردن داخل بنا مورد استفاده قرار می گرفته است. همچنین نمونه های

پنجره در معماری ایران را می توان در قلعه های مادی در دوره شاروکین و وجود روزنه هایی در برج ها از روی نقش بر جسته های آشوری مثال زد.

در اصل از خصوصیات سبک پارسی ، تعبیه سایبان و آفتاب گیر منطقی و ضروری برای ساختمان هاست. در این دوره از اصل اختلاف سطح، جهت جذب نور به داخل استفاده می شد. در دوره هخامنشی در تخت جمشید وضع درها به خوبی روشن وپاشنه گرد آنها اغلب به جای مانده است. همچنین در این کاخ ها بالای درها و حتی بام ها، روزن ها و جام خانه هایی وجود داشته که به روشنایی فضای بزرگ و سرپوشیده کاخ ها و سالن ها کمک می کرده است. براساس تحقیقات پروفیسور ولفگانگ معلوم شده که انحراف زوایای بناهای تخت جمشید براساسی بنیادی گذاشته شده که بوسیله ایجاد سایه روشن های گوناگون تعیین روز اول سال و فصول مختلف میسر شده و این انحراف به معمار ایرانی اجازه می داده مکان های مورد نیاز برای زیستن را به صورتی بسازد که در فصول مختلف سال هر خانه به مقدار لازم از آفتاب و روشنایی بهره ببرد.. سرپرسی سایکس در مورد معماری دوره اشکانی و کاخ هاترا می گوید " تالار های این مجموعه تماما دارای سقف چوبی بوده اند. ارتفاع آنها مختلف و نیز روشنایی آن ها از دهنه و هلال هایی بوده که به سمت مشرق باز می شدند. ساسانیان تمایل به نشان دادن تضاد بین سایه و روشنایی داشته اند و این امر در تمام بنا های آنان مشهود است..

مقالات مرتبط

- [دانلود مقاله آشنایی با سازه های فضاکار](#)
- [دانلود مقاله طراحی پارک زلزله نمونه موردی در منطقه \(۱\) شهرداری مشهد](#)
- [دانلود مقاله بررسی تاثیر هوشمندسازی ساختمان ها در رهنه سازی مصرف انرژی](#)

از این سایت ها نیز دیدن نمایید

- [ترنس لاین ، مرجع مقالات تخصصی فارسی ایران](#)
- [گت پیپر ، منبع مقالات انگلیسی و فارسی](#)
- [دانش رسان ، بیش از 1.5 میلیون مقاله فارسی](#)